

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Bátorság a tőzsdén.

Még csak annyit hallottunk a szerb határról, hogy a magyar és osztrák katonák lekaszaboltak egy szerb bandát. Ezt a hírt is megcáfolták; nem igaz belőle egy szó sem. Hanem azért a budapesti és bécsi tőzsdén 15 százalékkal estek az értékek a nagy ijedelemben.

Ez az első háborus hír, ez is inkább komikus, mint tragikus.

Csatáról nem volt szó, csak egy kis csetepatéről, néhány közönséges betörő ránbaszedéséről. Győzelemről beszéltek, nem vereségről. Aztán megcáfoltak mindent, még a puskaporszagot is. Hanem azért a tőzsdén megremegtek a lábak, teli lettek az inak bátorsággal és az értékek 15 százalékkal estek.

Mi lesz ezzel a vitéz testülettel, ha egyszer úgy megdördülnek az ágyuk, hogy azt többet lecáfolni nem lehet, ha nem csetepatéről, hanem csatákról jönnek jelentések s ha esetleg valamelyik osztrák legénységű ezredet a szerbek megszalasztják?

És ez a bátor intézmény irányítja magyarország gazdasági életét!

Dolgozhatnak a magyar napestig, teremhet olyan buzája, mint az acél, munká-

jának a dija attól függ, nem olvas-e valamelyik börziáner uraság háborus hírt a Pester Lloydban? A hausse rögtön baissere fordul, a tőzsdén összeverődnek a térdek s mire megérkezik a cáfolat, a kis tréfa a nemzeti vagyonból milliókat tréfált el.

Ez az egy körülmény is elég volna arra, hogy komolyan gondolkozzunk a tőzsde tulkapásainak, tulhatalmának korlátozásáról.

Hatalmat csak annak a kezébe lehet letenni, a ki tud is vele élni. Nem gyereket állítanak az ostromágyuk mellé, s a kardot nem sápadozó asszonyok kezébe adják. A tőzsde hatalma pedig ágyunál, puskánál hatalmasabb fegyver. Erélyes, bátor férfiak kellene oda is, nem nyulfiókák. Ha pedig azt látjuk, hogy a nyulfiak tömege lepte el a tőzsdét, annyira, hogy onnan őket kitenni nem lehet, hát akkor magának az intézménynek kell megfelelő korlátokat állítani. A kinek remeg a keze-lába, arra csak mankót bizzunk, ne az ország közgazdasági életének kormányrudját.

A tőzsde nem lehet valami elszigetelt, mindem mástól különálló öncélú, vagy még helyesebben önző célú intézmény az állam testében. A börziánernek

is bele kell kapcsolódnia a nemzet életébe s tudatával kell bírnia annak, hogy ha nagy kiváltságokat élvez a közgazdasági életben, hát ezzel nagy közgazdasági kötelességek is járnak. Első kötelesség: a mikor az ellenséggel szemben mindenkinek helyt kell állania, ne mutasson példát a futásra a tőzsde. A katona életét teszi kockára, szembe néz a halállal, sőt a mi sokkal súlyosabb: egy életre szóló nyomorúsággal, bénasággal, a katona megvédi a suton ülő tőzsdét, — s akkor a tőzsdelovag futva menekül s az értékek esésével megnehezíti azt is, hogy a harcoló hadsereget az állam mindennek kellően elláthassa.

Ez a körülmény közveszélyessé válna a tőzsde gyávaságából. A hadviselés ma egyuttal pénzügyi művelet is s ha a pénzügyi viszonyok rosszak, akkor az állam nem képes hadseregét a szükségesekkel állandóan ellátni. Drágán kap kevés pénzt. Vagy éppen ez volt a tőzsde célja? Egy kis drágítás, egy kis kamatszrófolás, egy kis spekuláció, egy kis gseft?

Minden körülmények közt jó lesz följegyezni a tőzsde viselkedését. Akár bátorság, akár tisztesség hiánya, mindenképpen olyan valaminek a hiánya bizonyult be, a minek nem szabad hiányoznia férfias

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Csak egy krajcár.

Irta: Benda Jenő.

Háromszor is átkutattam a zsebeimet. Szomorú voltam, mert ebéidő közeledett s a zsebek üresek voltak. Kifordítottam, befordítottam őket, sehol semmi. Végül szokatlan helyen, az egyik ritkán használt mellény zsebemben a kezemből akadt valami. Egy krajcár, kis piszkos fekete pénz, fénytelen és kellemetlen, zsiros tapintatú. Sok maszat ragadt rajta arról a tömérdek koldustenyérről, amelyben vándortutása alatt megfordult. Aranyak és nagy papírpénzek élete aránylag békés, néha hosszú időre menedéket találnak valamelyik vasszekrény hűvös ölében. Gonddal elrendezik őket. Az aranyakat tizenkint, százankint papírosba csomagolják. A bankókat listát vezetnek, pontos jegyzékbe veszik számukat, értéküket. Szeretet, tisztelet környékezi őket ott, ahol megjelennek. A krajcár ellenben soha nyugtot nem talál. Ki amint kapta, gyorsan tovább adja, mintha a tenyerét égetné a kicsi pénz. S minden kéz föltöt hagy rajta. Szűz fénye hamar megtörlik, egészen lekopik s hasonlatos lesz azokhoz a szegény, elnyűtt emberekhez, akik kéréses te-

nyerükben leggyakrabban forgatják. A dolgos, sohasem pihenő, piszkos, fakó krajcár a pénzek proletárja. Csak akkor értékes, hogyha sokadmagával van együtt. Ha szabad, ezred, tizezred magával áll össze. De magára hagyatva számba sem vett semmi. Egy krajcár! Mit lehet csinálni egy krajcárral? Különösen, ha az ember éhes, már itt az idő, amikor ebédelni szokott s hiába kutatja át zsebeit. A kis piszkos, jelentéktelen pénzdarabnak nem akad társa. Lemondó keserűséggel forgattam a kis pénzt az ujjaim között és sóhajtottam nagy szomorúan:

— Csak egy krajcár!

Erre pedig, mily csudálatos! ime berzenkedett kezemben a kis pénz; berzenkedett és megszóllalt:

— Ne méltóztassék ilyen büszkén és lenézően nyilatkozni uraságodnak! Különösen akkor, amidőn nélkülem, mivel sem lehetne gazdagabb, mint a templom egere! Uraságod is abba a tévedésbe esik, mint a legtöbb igen tisztelt embertársa, a pénzt csak akkor becsüli meg, hogyha elég sok arra, hogy imponáljon neki. És eltelejt, hogy a krajcár bármilyen kicsi, mégis csak érték és pénz, csak úgy mint a forint, a tizes és száz bankó. Minden nagy pénz nekünk. Kicsi krajcároknak köszönheti azt, hogyha megbecsülik. Ne olyan hetvenkedve hát, tisztelt uraságod! Ha testvéreimet

nem szórta volna az elmúlt éjszaka olyan pazarlóan szanaszét, most volna ebéde és nem nézné éhkoppal a delelő napot. Már ismertem valakit, aki igen megjárta amiatt, hogy lenézte a krajcárt. Ennek az esetéből tanulhatna igen tisztelt uraságod. Igen is!

Az ebédre lemondtam. Más dolgom nem volt. Kérletem hát a krajcárt, hogy ne haragudjék s hízelve biztattam, mondaná el az esetet, amelyik számomra olyan tanulságos. Nehezen tudtam engedékenységre bírni a kis pénzt, mert nagyon ki volt fejlődve benne a proletár önérték. De végül belátta, hogy nem vagyok egész rossz fiú, csak egy kicsit könnyelmű s éppen most ebéd hiányában elkésredett és végül is elmondta az egészet. Ime a történet:

— Volt egyszer egy ur, a ki minden érdem nélkül sok pénzhez jutott. Vannak ilyen szerencsések, mert a pénz a maga vonzálmában igen szeszélyes. Talán még szeszélyesebb, mint a szép asszonyok, akik gyakran kinevetik azt, aki híven küzd értük s azután a legelső csavargó jöttment karjaiba dobják magukat. A pénz is így tesz. Csaknem szabályszerűleg elkerüli azokat, akik verejtékező munkás fáradozással küzdenek érte. Egyesekhez pedig minden különösebb ok és érdem nélkül ragaszkodik. Vannak családok, amelyekben évszázadok óta apáról

Van szerencsém a n. é. közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legujabb divatu és legjobb minőségű szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és lelegeánsabb szabás szerinti ruhát készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papságot az egyszínű és fekete áruimra, melyeket kizárólagosan a Főtisztelendő papság részére tartok. Állandóan nagy választék reverendá, szimáda és egyházi quadrátusokból. Rivétum viola és fekete színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legcélszerűbb hit, remény,

szeretet övének (cingulus, mely egyedül csak nálam szereshető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és n. nagyerdemű közönség becses pártfogását kérem, föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka és jutányos ár volt, melytől eltérni a lüvében sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre utóda,
 polgári és papi szabó.

Bumbera Imre
 polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazar“-épület színház-oldal

lélekből, a mi nélkül nincs férfias lélek. S ha erre azt mondják, hogy nem is lélek kell a bőrzére, hanem csak bőrzianer, hát szívesen aláírjuk. Csak hogy a nemzet irányításához megint teljesen fölösleges az összeverődő térdű bőrzianer, meg egy gyorsfutó tőzsde is.

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 28.

Elnök: *Fusth Gyula*.

A mai ülés tíz órakor kezdődik. A horvát minisztérium költségvetését minden hozzászólás nélkül elfogadták.

Ezután rátérnek

a belügyi tárca

költségvetésének tárgyalására.

Barabás Béla előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a költségvetést. Az idei költségvetés 10 millió koronával magasabb az előző évinél. Azonban nyugodt lélekkel lehet hozzájárulni ehhez az emelkedéshez, mert az egész összeget a közállapotok és az emberi milliók helyzetének javítására fordították. (Helyeslés.)

Maniu Gyula nem fogadja el a költségvetést, mert azt tartja, hogy napról-napra pusztul az ország. A választói jogról szólva rámutat arra, hogy *Andrássy* és a kormány is folytonosan általános és egyenlő szavazati jogot ígért az országnak. Majd szól arról, hogy a nemzeti törvényt egész terjedelmében ismétlen konzekvenciáival egyetemben, végre kell hajtani! Elnök öt perc szünetet ad.

Szünet után.

Bródy Ernő a közegészségügy intenzívebb javítását sürgeti. Elszomorítóan nagy a halandóság hazánkban. Ebből a szempontból a kultur államok között, majdnem az utolsó helyen áll. Nagy a gyermekhalandóság is; — de nem kevésbé nagy a meg sem született elpusztított

magzatok száma. Ez a szám még nagyobb volna, ha az összes eltitkolt eseteknek nyomára jönnének. Szomorúak a lakásviszonyok Magyarországon. A lakóházak több mint fele vályog viskókból áll. Az ország lakosságának legnagyobb tömege embernek alig mondható miázmás lakásokban tartózkodik. A statisztika elriasztó képet ad erről. Egy téren vagyunk elől a kulturállamok között és ez a gyermekvédelem. Ez a misszió egészen *Szell Kálmán* nevéhez fűződik. A költségvetést nem fogadja el.

Andrássy Gyula belügyminiszter: Az elhangzott beszédekkel foglalkozik. Nem áll az, hogy a kormány a segélyakcióból kihagyva a nemzetiségi vidékeket. A nemzetiségek csak olyan egyesületben nem tömörülhetnek, melyeknek államellenes céljaik vannak. (Helyeslés.) A nemzetiségi törvény is csak ott szűkítettik, ahol az államérdekből szükséges. Szigorúan ügyelek arra, hogy a faji szempontból soha se tegyen különbséget, semilyen téren. (Helyeslés.) Kijelentem azonban, hogy az állambontó törekvésekkel szemben állandó és kérlelhetetlen haragot fogok vi elni. (Zajos helyeslés.) A közegészségügy terén táradhatatlanul fog munkálni. Kéri a költségvetés elfogadását. (Helyeslés.)

A Ház a költségvetés eme és több tételét vita nélkül elfogadta. Az ülés folyik.

Andrássy beszédét nagy lelkesedéssel vették tudomásul, mely után a belügyi költségvetést általánosságban elfogadták.

A csendőrségi költségek tételénél *Maniu Gyula* hibáztatja, hogy a csendőröket politikai szolgálatokra is felhasználják.

Ezután a többi tételt változatlanul fogadta el a Ház.

A kereskedelmi tárca költségvetését *Nagy Emil* előadó ismertette.

Supiló horvátul beszél a költségvetés ellen. Beszédét fél két órakor megnyitja.

Délután

Rakovszky elnököl. A megnyitás után *Supiló* folytatja beszédét. Majd *Szász József* szólal fel.

Lorkovics Iván horvátul beszél. A két horvát beszéde fél nyolcig húzza el az időt.

Fél nyolc órakor a hozzászólásokat az el-

nök berekeszti. Kövekeztek az interpellációk, melyek során *Wekerle Sándor* a kultuszminiszter nevében válaszol a Népszínháznak a Nemzetisínház részére történt átadása tárgyában.

A választ tudomásul vette a Ház.

Supiló horvát nép jogügyeiről interpellál. *Nagy György* pedig a trónörökös uralkodási részesedése tárgyában interpellált. Az új interpellációkat kiadták a minisztereknek.

Az ülés 8 órakor véget ért.

A szociáldemokrácia hanyatlása.

Boda Dezső dr a székesfővárosnak igazán agilis és sokoldalú főkapitánya 1200 oldalra terjedő jelentést terjesztett a belügyminiszter elé, amelyben beszámol az elmúlt év szocialistikus munkaszorgalmairól. E jelentésből különösen két pont érdekes. Az egyik az, amelyben konstátálja a főkapitány, hogy az 1903-ban megindult keresztény-szociálista mozgalom évről-évre nagyobb tért hódít Magyarországon. E párt működése eleinte társadalmi uton indult meg az utóbbi két évben azonban már áttért a gazdasági, majd politikai szervezkedés terére, ahol mindgyakrabban ütközik össze a szociáldemokrata érdekekkel. A másik érdekes dolog ami megragadja figyelmünket az, hogy a szociálista sajtótermékek közül az elmúlt évben izgatás címén lefoglaltak 15 sajtóterméket, azonkívül 40 sajtópere volt a pártnak és a pártlapoknak s ezek közül harminchárom eset elítélésével végződött.

Ezek az adatok is azt bizonyítják, hogy a vörös szín az erős alkonyodását jelenti. Lassanként erőtlenedik, fogy, az egészségtelen láz főlemeszi, mint a hirtelen kór a maga erejében bizó embert. Szétesik szervezete. A világmegváltó elv már föladata a harcot, elvesztette lába alól a talajt. Itt-ott még tántorog, de az eserszer kijátszott szociálista munkás már nem bizik többé sem a vezérekben, sem a frázisokban, sem a pártadóban, sem a saját öklében.

fiura öröklődik az inakat megfeszítő, erős próbára tevő munka s a munkával együtt a szegénység. És vannak családok, amelyek ősi nemzedékeken keresztül mági tétlen jólétben élnek. A szóban forgó, szerencsés ur az utóbbi fajta családból származott.

A szerencsés urnak előbb meghalt a papja, maradt utána egy csomó pénz. Meghalt a nagypapja, maradt azután is egy csomó pénz. Azután meghalt még egy pár nagybácsi, nagynéni, mind pénzt hagyot a szerencsés urra, aki fiatalon, életerősen állt a világban, hogy gondtalanul élvezze a töméntelen vagyont.

A szerencsés ur születésétől fogva nem csinált semmit sem. A sok biztos pénz reményében felesleges volt, hogy egészségét rongálja valamivel. Urnak nevelődött, mert van-e nagyobb ur, mint az, akinek annyi pénze van, hogy dolgoznia sem muszáj? És amint a sok pénzt megkapta, hozzálátott, hogy még nagyobb ur legyen. Tele kézzel szórta a pénzt, hogy minden elvet megvásároljon, ami megvásárolható s vajjon mi az, amit a föld kerekén csengő pénz értékkel megvenni nem lehet? A pénz pedig a nagy költsékezés dacára sem fogyott, mert a pénz nyáj-természetű jószág, nem szeret szétforgácsolódva, egyes darabokban vándorolni, hanem odatódul, ahol társakra talál. Így élt a szerencsés ur baj és gond nél-

kül egészen addig, amíg meg nem sértett egy krajcárt. A sértés így történt:

Az urnak egy arany kellett, csillogó értékű szép arany, hogy kifizessen valamit. Zsebébe nyult, keresgélte a pénzek között s az arany helyett kezébe akadt egy zsiros, piszkos tönkre fogdosott krajcár.

— Csak egy krajcár, — mondta bosszusan a szerencsés ur és megvetően eldobta magától. A krajcár haragosan, lármásan pendült egyet a kövezeten, de a szerencsés ur nem törődött vele.

— Önök azt hiszik — világosított fel az én mesemondó krajcárom, hogy a pénz élettelen, holt anyag. Pedig nagyon csalódnak, a pénznek lelke van. Csalárd, lenyűgözhető, emberies észszel béklőbe nem fogható lélek lakik benne, aki gyakran keservesen megcsufolja önöket, anélkül, hogy valamit is sejtjenek róla. Ami a szerencsés ur sorsa futásából is miódjárt világos lesz ön előtt.

A krajcár lelke fölforrt a gyalázat miatt, mely érte. A krajcár lelke bosszút fogadott. Akivel pedig ez történt, vigyázzon! mert a pénzben lakó lélek nagy, hatalmas és könyörtelen.

A szerencsés urtól egyszerre futni kezdtek a pénzek. Előbb a krajcárok, azután a krajcárok: követték a forintok és a százatok is. Nem úgy történt, mint eddig, hogyha a köny-

nyelmu szamar kidobta a pénzt az ajtón, az visszajött az ablakon. Hanem ajtón, ablakon keresztül egyszerre ömlött, áramlott tőle el a pénz. Előbb nem vette észre, mert ha sok ment, sok maradt. De mindig több ment és kevesebb maradt, amíg végül kiürült a ház s az egykor szerencsés szerencsétlen flótás zsebében nem szegyenkezett több vagyon, mint önnök a soha meg nem evett ebéd előtt; egyetlen-egy ütöttkopott, összepiszkolt krajcár.

— S mit gondol ön, mi történt azután? — Kérdezte tőlem a mesemondó pénz. A szegény fiu rémes, idegőző hajszába fogott az egykor megvetett krajcár után. Ha volt krajcár, volt szállás, volt szállás valamelyik pinceoduban, volt olcsó szalonna és kenyér. Ha nem volt krajcár, nem volt sem lakás, sem élelem, nekünk krajcároknak különben is természetünk, hogy gyorsan tovább gurulunk, most pedig összebeszélve ráadásul még tervszerűleg elszaladtunk a szegény fiu előtt. Őrült hajszá kezdődött a szaladó krajcárok és az éhes ember között. Természetes, hogy az éhes ember nem bírta sokáig. Utszélien, szemétdombon halt meg, érte ön ezt? Szemétdombon, az utszélien: Igen is! Ezt olyan fenyegetően mondta a haragos krajcár, hogy megborzongott a hátam tőle és igen megbántam, hogy az imént megsértettem. Illő tisztelettel és csodálattal néztem rá: milyen kicsi, milyen piszkos és milyen hatalmas!

Fiúk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —

Leányok!

üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-táskák 23, könyvszijkák 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1 —, keték stb

Grammophonok nagy választékban részletfizetésre is.

Intézetek részére teljes felszerelésük

(Staniszló-utca sarkán)

Látja, tudja, hogy a szociáldemokrácia nem magyar gyomornak való kotyvalék. — Előbb-utóbb tengeri betegségbe esik tőle. Erre mutatnak a mostani jelek is.

Városatya-választás Várad-Ujvároson.

A nagyvárad-ujvároai választókerületben a jövő vasárnap, december 6-án lesz a városatya-választás, amikor betöltik a város törvényhatósági bizottságában Széles Lajos halálával megüresedett tagsági helyet.

A kombinációk, önkényes jelölések, önjelöltek mozgalma már jóval ezelőtt megindult.

A nagyvárad-ujvároai kerületben a múltban mindég a függetlenségi párt dominált s hogy mégis beválasztottak más párthoz tartozókat is, ez csak a függetlenségi párt elfogulatlanosságát igazolja, némely esetben pedig a párt ügyeinek intézésénél tapasztalt lanyhaságból történt.

A múltban mindig ez a választókerület gondoskodott arról, hogy a város törvényhatósági bizottságában az iparos osztály is képviselve legyen s ezt annál inkább tehetette, mert a választókerület szavazóinak túlnyomó része iparos. És ezt minden elfogulatlan embernek csak helyeselni kell, mert Nagyvárad főleg iparos és kereskedő város s amíg a virilisi jogon a kereskedő elem eléggé képviselve van a törvényhozásban, gondoskodni kell, hogy a választások által az iparosok képviselőinek is megfelelő helyeket biztosítson a polgárság a közgyűlésben. Ez teszi erkölcsi kötelességévé a polgárságnak, hogyha olyan hely üresedik meg a törvényhatóságban, amelyet eddig iparos töltött be, arra a jövőben is iparost válasszon, nem pedig ügyvédet, orvost stb., akik közül jelenleg elegendő vannak a törvényhatóságban.

Ennek az erkölcsi kötelességnek a súlyát érzi a nagyvárad-ujvároai függetlenségi párt, amelynek nagy zömét éppen az iparos választók képezik s ezért, tudunkkal a választmány is abban állapodott meg, hogy a most betöltendő egy helyre iparos jelöltet állít.

A nagyválasztmány által kiküldött jelölt bizottság már tanácskozott s valószínűleg *Sinka* László vagy *Zboray* Gyula iparosok jelölését ajánlja a nagyválasztmánynak.

A végleges döntés a jelölés tekintetében kedden este lesz, amikor a választmány ülését tartja.

Még más iparos jelölését is emlegetik. Így *Bodnár* János bádognak is sok híve van.

Értesülésünk szerint az ipartestület legszivesebben látná *Sinka* László jelölését.

Korábban a választók egy része *Kelen* Béla jelölését is óhajtotta, de értesülés szerint *Kelen* Béla visszalépett s nem kívánja, hogy bármely oldalról jelöltesék.

Akcióba lépett a Városi-kör is s a megüresedett városatya-ságra dr. *Grósz* Menyhértet jelölte. A kortések már dolgoznak is megválasztása érdekében, azonban ha a függetlenségi párt összetart s a szavazatokat nem forgácsolja szét, továbbá, ha nem követi az utóbbi időben

tapasztalt lanyhaságot s nem tartózkodik a szavazástól, a Városi-kör jelöltje nem kerül be ezuttal a törvényhatóságba.

A függetlenségi párt vezetőségének kötelessége is, hogy mindent elkövessen a párt jelöltjének győzelme érdekében. Ez a választás bizonyítéka lesz annak, hogy a függetlenségi párt dominálja-e jelenleg is a helyzetet az újvárosi választókerületben.

A bihari választás.

Nadányi Károly körútja.

Tegnap folytatta *Nadányi* Károly, a bihari kerület népszerű függetlenségi és 48-as képviselő jelöltje programkörútját a kerületben. Valóságos diadalut volt körútja, oly osztatlan lelkesedéssel fogadta a választópolgárság Nagyszántón és Nagykerekiben. A népszerű képviselőjelölt testvére *Nadányi* Gyula földbirtokos és *Popity* János ügyvédjelölt kíséretében indult el Nagyváradról kibontott hatalmas zászlóval, két négyes fogattal.

Biharpüspökiben csatlakozott a menethez a bihari választók négy kocsija, szintén kibontott zászlókkal.

Igy érkezett meg a menet Nagyszántóra, ahol a község háza udvarán *Papp* Márton tekintélyes községi gazda fogadta lelkes szavakkal a jelöltet, aki a szíves és közvetlen szavakat meghatóttan köszönte meg.

Az alatt szívesen megélt a község háza nagy tanácssterme a választókkal, ahol a jelölt kifejtette gazdag programját. A jelölt nagyhatású programbeszédét lelkesen és tetszéssel fogadták. Utána *Nadányi* Gyula, majd *Popity* János aposztrofálták lelkes, gyújtó hatású beszédben a jelölt egyéniségét, mint amely méltó a polgárok értékes bizalmára.

A jelöltnek hatásos programbeszédéért *Lipecký* Gyula községi jegyző tolmácsolta szép beszédben a község választópolgárságának köszönetét biztosította osztatlan támogatásáról.

Nagyszántóról Nagykerekibe indult az impozáns menet. A község határára már várta a jelölt érkezését három kocsin kibontott lobogók alatt Nagykereki választópolgárságának lelkes válogatott küldöttsége *Berey* András községi főbíróval az élén. *Berey* András üdvözlő beszéddel fogadta a jelöltet és kérte, hogy tisztelje meg látogatásával a községet, melynek polgársága már összegyűlve várja, hogy programbeszédét meghallgassa.

A jelölt köszönő szavai után tovább ment a menet és lelkes hangulatban, énekszóval és lobogó zászlók alatt érkezett Nagykereki község házához, ahol a polgárság élén a jelöltet *Pássty* Ferenc községi jegyző üdvözölte.

A programbeszéd megtartására *Lévay* Mihály református lelkész kérte fel a jelöltöt, különösen figyelmébe ajánlván az eddig mostoha bánásban részesült községek érdekeinek istápolását.

Hatalmas arányokban fejtette ki ezután sűrű tetszés nyilvánítás közepett a jelölt gaz

dag programját. A lelkes lendületes beszédet a polgárság, mely zsufolásig töltötte meg a tanácsstermet, szünni nem akaró éljenzéssel fogadta.

Nadányi Gyula beszéde után *Popity* János beszélt gyújtó hatással és élénk tetszés mellett.

Pássty Ferenc jegyző köszönő szavai után a jelölt kíséretével tiszteletét tette a református lelkész házában, majd *Berey* András vendégszeretettel élvezte, aki magyaros vendéglátással fogadta házában asztalánál a jelöltet. Ebéd közben *Nadányi* Károly szép beszédben köszöntötte fel a vendéglátó bíró házanépét és éltette a nagykereki lelkes honleányokat.

Popity János a község főbírájára üritett poharat. *Nadányi* Gyula pedig tréfás tószóban bucsuzott el a kerekiektől.

A hatalmas agitációt fényes siker koronázta. A község háza egyszerre megteltek *Nadányi* zászlókkal s ha netán addig akadt habosó a program kifejtése után egyetlen ember sem akadt, aki ne *Nadányi* Károly híve volna.

Nadányi Károly ma, vasárnap folytatja körútját a választókerületben. Ma délelőtt a Körösvölgyre megy s Fugyi és Fugyivásárhely községeket látogatja meg. Kíséretében lesznek *Szokoló* Tamás országgyűlési képviselő, *Papp* János ügyvédjelölt és dr. *Roxin* György.

A balkáni események.

A bojkott.

Páris, nov. 28.

Dr. *Nazim* Bay, egyike az ifjú török törekvések intranszignens képviselőinek, aki *Achmed* Riza mellé van beosztva, egy újságíró előtt minden tartózkodás nélkül nyilatkozott a bojkottról. Nyilatkozatában többek közt a következőket mondta?

— Megelégedéssel vettük tudomásul, hogy *Aehrenthal* külügyminiszter előzékenységet tanúsít Törökország iránt. A bojkott, megvallom, nem más, és nem is volt más, mint eszköz arra, hogy a monarchiát előzékenységre kényszerítse. Nem vagyunk hipokriták, mi nyiltan kimondjuk a bojkottmozgalmat az ifjú törökök szervezték, hogy Ausztria-Magyarországnak bebizonyítsuk, hogy törökország nem kvantitáé negligéable, mint aminek annexió alkalmával tekintették. Sőt mi szerveztük és a bizottság főn is tartja a bojkottot, mindaddig, amíg Törökország az új alkotmánya ellen irányított támadást nem rekompensálja. Mindamelllett, a bojkottmozgalom elementáris nemzeti mozgalom marad, mert az ifjú török uralom ma az oszmán birodalmat dominálja és a bojkott szervezése egészen meddő maradt volna, ha a nemzet abban részt nem vesz. Amikor a török kormány a mozgalomnak elementáris karakterére hivatkozik és azt állítja, hogy a mozgalommal szemben nem tehet semmit, akkor igazat mondott. A kormány valóban tehetetlen a bojkott mozgalommal szemben. Sőt többet mondok: maga a bizottság sem tudná most már korlátozni a bojkottot. A mi presztigeünk föltétlenül oda volna, ha most korlátozni akarnók a bojkottot, a nélkül, hogy rekompenciációt kapnánk.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenki „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosai rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegeskint 4.— koron.

A beszélgetés további folyamán a török diplomata így szólt:

— Teljes nyíltsággal beszélünk. Az osztrák magyar kormány lenyegetésétől egyáltalában nem ijedünk meg. Nem félünk attól, hogy a monarchia kilátásba helyezett, ugynevezett energikus politikája szélső konzekvenciákra fog vezetni. Első sorban is meg vagyunk győződve róla, hogy az osztrák-magyar monarchiának is érdeke és pedig vitális érdeke, hogy az extrém konzekvenciákat elkerülje. Egy osztrák-magyar-török háború európai konflagrációt jelentene, amit Ausztria-Magyarország nemcsak nem kívánhat, de azt egyenesen kerülnie kell. Minden más októl eltekintve, nem hisszük, — hogy Ausztria-Magyarország közvéleménye approbálna egy háborút, amely az annexióból következik. De tegyük fel, hogy a háború mégis kitörne, akkor is nagy tévedés volna lekicsinyelni a török haderőt. Azonkívül pedig hivatalos garanciát kaptunk Angolországtól, veszély esetére, olyan garanciát, mely magában elegendő, hogy bizunk és ne csüggedjünk.

London, nov. 28.

A Daily Telegr. jelenti Konstantinápolyból: A porta egy a vámhivatalokhoz intézett körlevélben kijelenti, hogy senkit sem lehet kényszeríteni arra, hogy osztrák vagy magyar árut vásároljanak, a vámhivataloknak ezeknek az áruknak a megérkezésénél nem szabad nehézségeket támasztani, sem pedig a teherhordóknak nem engedheti meg, hogy az osztrák és magyar gőzösök kirakását megtagadják.

Angol hang a háborúról.

London, nov. 28.

A Timesnek a véleménye, hogy az a fenyegető hang, melyet Aehrenthal a török ügyvivővel szemben használ, csaknem megerősíti azt a benyomást, hogy Ausztria-Magyarország nem óhajtja a békés megoldást. Mint ugyanis a Times konstantinápolyi levelezője jelenti, Aehrenthal kijelentette, hogy Ausztria-Magyarország Törökország iránti jóindulatának már a régi rezsim alatt jelét adta, amikor vas eresszával állt szembe Anglia és Oroszország ellenséges politikájával, kik Macedoniát el akarták szakítani Törökországból. Ugyanilyen érzületet tanusított Ausztria-Magyarország a Törökországgal folytatott további tárgyalásokon is, melyeket sajnos eredmény nélkül meg kellett szakítani. Ausztria-Magyarország barátja akar lenni Törökországnak, de ha kell ellensége is lehet. Tekintettel a sok közös érdekekre, reméli, hogy a barátság tovább is fennmarad. Ő lesz az első, ki örvendeni fog, ha az új török uralom megszilárdul és jó eredményeket fog elérni, ha azonban a török kormány Ausztria-Magyarországgal szemben ellenséges magatartást tanusítana, ezzel szemben ő is erőlyesen fog föllépni. Ami Pallavicini nagykövetet illeti, ez, ha a tárgyalások meghiusulnak, meg fogja kapni a már előbb kért szabadságot.

Cáfolat.

Szerajevó, nov. 28.

Az a lapjelentés, amely a nagy szerb banda és egy portyázó csapat Szrebrenica mellett történt üsseütőközéséről szól teljesen légből kapott.

A járványok járása.

Az érmihályfalvai járásban jelenleg a legrosszabbak az egészségügyi viszonyok. A járványok egész sorozata uralkodik a községekben és ezekkel szemben a hatóság minden igyekezete dacára is tétlenül kénytelen állani. Az egész járásban az emberek oly tudatlanok, hogy még mindig a babona és kuruzslás útján igyekeznek segíteni magukon mialatt a járvány tovább terjed.

A főszolgabíró az ilyen emberekkel szemben szigorúan jár el s kihágás miatt bünteti az illetőket. A büntetés is hiába való az emberek továbbra is hajlíthatatlanok. Legújában *Érmihályfalván* a vörheny miatt bezárták az összes iskolákat. Amíg a vörheny egyfelől szedi áldozatait, addig másfelől a kanyaró pusztít. Jelenleg *Érmihályfalván* ez a két járvány uralkodik a gyermekek között.

A járás székhelyénél a községekben sem különbek a viszonyok. *Ottományban* a tifusz lépett fel s eddig 8 ember halt meg e betegségben és a járvány még mindig tart. *Erselénden* a községi orvos most rendszeres vizsgálatot tartott és egyszerre tizenkét kanyarós beteget talált.

A hatóság eddig ezekről semmit sem tudott, mert a szülők eltitkolták *Ertarcsán* a vörheny uralkodik. *Gálospatriben* pedig ronszó toroklob. Az előjáróság mindenütt a legszigorubb előírás szerint jár el s foganatosítja az óvintézkedéseket. A desinticiálásokat kiképzett fertőtlenítő egyénnel végezteti, a megfertőzött házak elé őrt állít.

A járvány tovább terjedésének oka részben ebben keresendő. A hatóság ugyanis nem képes elegendő embert keríteni, hogy minden járványtól fertőzött ház előtt állandó őrt állíthasson. Igénybe van már véve a csendőrség is és még sem tudnak gátat vetni a járványoknak. Ezekkel a veszedelmes betegségekkel szemben egy megoldás áll, mely elejét tudná venni a veszedelemnek, ha tudnillik *Érmihályfalván kórházat állítandának fel.*

A vidéki kórházak eszméje már ugys feljött vetve a megye törvényhatósága előtt, tehát már belátták eddig is, hogy egyes vidéki helyek nagyon rávannak utalva egy ilyen intézmény létesítésére, két helyen állítottak is kórházat, nem kellene tovább halogatni a többit sem, hanem ha nem is az összes járásokban, de legalább *Érmihályfalván*, mely a legjobban exponált területe a járványoknak, fel kellene állítani a kórházat. Ha pedig az illetékes fórumok már nem gondoskodnak radikális eszközökkel a jelenlegi viszonyok orvoslásáról, úgy a születések utáni nagy halandóság, mely most is igen nagy, pár év alatt el fogja érni az 50 százalékot.

A kórház megvalósítását különben az egész *Érmellék* kívánja és ha a vármegye megfogja tenni a kezdő lépéseket, úgy az érdekelt községek sem fognak elzárkózni az ügynek anyagi támogatásától.

UJDONSÁGOK.

* **Advent — Róraté.** A keresztény egyházi év mn veszi kezdetét Advent vasárnapjával. Négy hétig tart az Advent, jelzésül ama négyezer évnek, amíg várta az emberiség az Üdvözítő eljövételét. A templomokban felzeng a fohász: »Harmatozzatok egek...« A katolikus templomokban ma veszik kezdetüket a hajnali misék, az u. n. Róraték. Ma és minden vasárnap az Orsolya-zárda templomában, más napokon pedig a plébánia-templomokban lesznek a hajnali misék.

* **A kath. kör Plus-ünnepélye.** A nagyváradai katolikus kör ma, vasárnap ünnepli X. Pius pápa jubileumát, kedves, szép, művészi színvonalu matiné keretében. Az ünnepélyt úgy készítette elő a rendezőség, hogy méltó legyen a lélekemeiő alkalomhoz, midőn a katolikus világ szívvel-lélekkel egybeforr a Szent Atya tiszteletében. A pompás matiné délelőtt 11 órakor lesz a kir. jogakademia disztermében, a következő műsorral:

1. Pápai Hymnus, énekli a férfikar.
2. Elnöki megnyitó, tartja: Dus László.
3. Folyondár, Copeé Ferenctől, szavalja: Posta Mariska kisasszony.
4. Ünnepi beszéd, tartja: Szilágyi Dózsa.
5. Ünneplem a pápát, Erdősitől; szavalja: Popity János.
6. Hymnus, énekli a férfikar.

* **A Szent László-téri hid ügye.** Annak idején említettük, hogy Nagyvárad város november havi közgyűlésén, a törvényhatóság engedelmével a Szent László téri hid ügyénél felszóltat *Almóder* Endre városi mérnök is, aki ez incidensre vonatkozólag tegnap este a következő nyilatkozatot terjesztette a polgármesterhez:

Tekintetes Polgármester Ur! A törvényhatósági bizottság november havi közgyűlésén a közgyűlés engedelmével a harmadik vashid ügyében felszóltattam s a városi tanács, valamint a városi főmérnök ur álláspontjával szemben kifejezést adtam annak a nézetemnek, hogy újabb tervpályázat útján volna mód arra, hogy a Szent László-téri hid kedvezően s a közönség kívánságához híven, a pálya alá rejtett szerkezettel kiépíttessék. Felszólalásomat általában úgy magyarázták, hogy a hivatalfőnököm Kőszeghy József főmérnök ur személye ellen intézett támadás akar lenni és mintha ez a támadás rendszeresen elő lett volna készítve. Ebből kifolyólag és ezzel szemben az igazság érdekében kötelességemnek tartom kijelenteni a tek. Polgármester urnak, hogy teljesen távol állott tőlem az a törekvés, mikép a városi főmérnök ur személye ellen bármily módon is fellépjek. A tény az, hogy felszólításra kötelességszerűen tiszta meggyőződéssel mondtam el véleményemet, anélkül, hogy a felszólításra törekedtem volna. Kijelentem továbbá, hogy részemről a főmérnök ur személye iránt teljes tisztelettel s az ő munkássága iránt elismeréssel viseltetem s hgy mindenkor az volt és az lesz a törekvésem, hogy a szolgálati kötelezettségemnek hivatalfőnökömmel szemben is eleget tegyek. Kérem a tek. Polgármester urat, hogy a fentiekben foglalt tiszteletteljes előterjesztésemet tudomásul venni méltóztassék. Nagyvárad 1908. nov. 28-án. *Almóder Endre*, városi mérnök.

* **Hol legyen a kulturpalota?** A kulturpalota építése ügyében a városi mérnöki hivatal tegnap terjesztette elő jelentését a kultur-

HÖLGYEK!

A legdivatosabb és legújabb szabásmintáim megérkeztek. Személyzetemet a főváros elsőrangú szalonjaiból hozattam. — A munkáért kezesseget vállalok. —

ROTH ADOLF női szabó
NAGYVÁRAD, ZÖLDFA-UTCA 11. SZÁM.

palotaépítései ügyében. Eszerint a Kazay Kálmán által proponált Grámm-ház, vagy a színházi diszletraktár nem alkalmas a kulturpalota felépítésére. Megfelelne a régi püspökségi magtár telke e célra, de oda már a polgári felső leányiskolát fogja felépíteni a város. A Muzeykert Rákóczi-ut felőli telke alkalmas volna a kulturpalota építésére, de a főmérnök véleménye szerint távol esik a város központjától. A városi főmérnök legmegfelelőbbnek vélné, ha a város az Ezredévi Emlék-téren éppítetté fel a kulturpalotát s e célra teljesen megfelelő volna a Tisza-ház, vagy az Elek Gusztáv-féle ház. Erre nézve megjegyezzük, hogy a két említett ház megvétele igen-igen drága volna, mikor még az építésre sincs jelenleg pénze a városnak. A Tisza-ház különben nem is nyulik át az Ezredévi Emlék-térre, hanem Tisza Kálmán-téren van az egész telek s mögötte a ref. egyház épülete és temploma van az Ezredévi Emlék-tér felől.

* **Uj törvényszéki bíró.** Mint a hivatalos lap tegnapi száma jelenti, a király *Hermann* Aladár, a nagyváradi táblához tanácsjegyzői minőségben berendelt járásbírói törvényszéki bíróvá nevezte ki a nagyváradi törvényszékhez. A fiatal törvényszéki bíró egyike a nagyváradi bírói kar legképzettebb tagjainak. Tehetséggel párosult szorgalma, kiváló judiciuma s a felekkel való kitűnő bánásmódja tekintélyt és közkedveltséget biztosítottak számára s ezért a törvényszékhez való áthelyezése jogász körökben általános örömet keltett, a törvényszék bírói karát pedig egy jeles taggal gyarapította.

* **A banktisztviselők és a császárijubileum.** Az osztr. magy. bank tisztviselői körében nagy örömmel fogadták a bank főtanácsúak tegnap a császárijubileum megünneplésére hozott határozatait, a melyek rendkívüli anyagi előnyben részesítik a jegybank minden tisztviselőjét. Így elengedték a tisztviselők összes előlegeit, azonkívül jelentékeny összegű külön jubileumi jutalomban részesül a bank minden egyes tisztviselője, végül az egész vonalon 15 százalékos fízetés emelést léptettek életbe. Így már feledhetetlen lesz a császárijubileum!

* **A bányasori állapotok.** Lapunk tegnapi számában megemlékeztünk arról, hogy a Bányasoron türhettelen állapotok vannak, mert a Pecze-szabályozás folytán hozzáfogtak az új hid építéséhez, kiásták a földet s most a feneketlen sárban kell a forgalmat lebonyolítani, amellett, hogy ki van téve a város árvízveszedelem veszélyének az ottani állapotok által. A városi mérnöki hivataltól nyert értesítés szerint árvízveszedelemtől nem félhet a város, mert az Aduna patak egész vize, sőt a Pecze egyrésze is most már szabadon folyhat az új árapasztóba, amely a városon kívül vezeti le az áradást. Hogy áradás esetén az egész árvizet nem lehet az új árapasztóban levezetni, ennek az az oka, mert a vízosztó és a szifonok tervét, valamint a hidak terveit a miniszter csak pár héttel előlt, tehát oly időben hagyta jóvá, amikor már a korán beköszöntött tél miatt is, nem lehetett a hidakat keresztülvinni, dacára, hogy

a mérnöki hivatal azonnal intézkedett a munkálatok keresztülvitele iránt.

* **A D. M. K. E. matinéja.** Az alakulóban lévő Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület vezetősége igen kedves meglepetésben fogja részesíteni a közönséget. — *December 6-án* ugyanis nagyszabású matinét fog rendezni, mely minden tekintetben fölül fogja mulni a szokásos matiné kereteit. A matiné rendezősége azt tartotta szemelőtt, hogy a közönségnek teljes meglegedését nyerve meg. A sikert maga a műsor garantálja. Közreműködnek a programszámokban *Batizfalvy* Elza a Szigligeti-színház közkedvelt soubrettje, *Kassay* Kálmán, *Gözon* Gyula, *Lukács* Béla, aki az énekszámokat fogja kísérni. Továbbá *Popity* János ügyvédjelölt, aki szavallatával méltán számíthat a közönség elismerésére. Igen kedves lesz egy melodráma is, melyet *Véssy* Kálmán joghallgató fog előadni zongora kísérettel. Kísérője a leányvilág egyik legkedvesebb tagja *Köszpessy* Pirike lesz. Közreműködik *Dutka* Ákos hírlapíró kartársunk is, aki felolvasást fog tartani. Közvetve szerepelni fog *Juhász* Gyula a Nagyvárad munkatársa is, akinek egy legújabb versét *Kassay* Kálmán fogja szavallni. A matiné a megyeháza nagytermébe van tervezve. A közönség a matinéra külön meghívót nem fog kapni, hanem hírlapok és falragaszok útján nyer értesítéseket. A matiné sikerét biztosítja az is, hogy a belépti jegyek ára nagyon mérsékelten van megállapítva. Első hely 1 korona és második hely 60 fillér. A tiszta bevétel a kultur egyesület javára lesz fordítva.

* **Egy iparvasut mütanrendőri bejárása.** A beéli járásban *Lendler* Aladár cég *böfjei* iparvasut meghosszabbítására tegnap tartotta meg a hatóság a mütanrendőri bejárást. A hatósági kiküldöttek és magánosok képviselői nem emeltek kifogásokat s a meghosszabbítást véleményezték.

* **Vetítő-estély.** A Mükedvelő Fényképezők Köre ma, vasárnap nov. 29-én délután fél 6 órakor tartja VIII. ik vetítő estélyét a Tüzoltó Örtanya fűtött nagytermében. Az egyesület ez alkalmattal 70 drb művészi felvételt mutat be a Keleti tenger mellékéről, magyarázó szöveg kíséretében. Vendégeket szívesen lát az egyesület, kik ha nem egyleti tagok, személyenként 40 fillért fizetnek az egyletnek a képek beszerzése körül felmerült kész kiadás fedezetére. A mükedvelők köre eddigi estélyei nagy élvezetet szereztek az előkelő közönségnek s így egyuttal is bizonyára méltányolja közönségünk ezen nemes törekvést.

* **Egy új utca rendezése.** A városi mérnöki hivatal tegnap betérjesztette a tanács-hoz a Gerliczy-ház telkén Rákóczi-ut és Schlauchter között nyitott új utca telekkönyvi átírásához szükséges ténnyrajzot, burkolási tervét és költségvetését. A burkolás 5524 kor. 74 fillérbe kerülne és pedig a járdák 3215 korona 94 fillérbe, amelyből egyharmadát 1072 koronát a háztulajdonosok megértik, tehát a járdák és az ut burkolása a városnak 4472 korona 43 fillérjébe kerül. Az utca csatornázása 4712 kor. 50 fillér, ebből az esőviz-csatorna 2410 kor. 50 fillér s a szennyviz-csatorna 2302 koronába kerülne. A vízvezetési cső lefektetése 1500 kor.,

a villamosvilágítás berendezése pedig 1644 koronát igényelne. Az új utca rendezése tehát több mint 10,000 korona költségbe kerül.

* **Naptáregyesítés ügye Magyarországon.** Az ungvári *Neaka* ruthén néplap cikket közölt arról, hogy a munkácsi gör. kath. egyházmegye újból megkezdte az 1899. évben megindított mozgalmat a naptáregyesítés tárgyában. 1899-ben a munkácsi és eperjesi egyházmegyék arra kérték a Szentiszéket, engedő meg e két egyházmegye területén a Gergely-naptár behozatalát. A Szentiszék akkor tartózkodó álláspontot foglalt el. Most azonban a fenti két egyházmegye összeköttetésbe lép a gácsországi ruthén nép három egyházmegyéjével, a lebergivel, a sztaniszlauival és przemyslivel. És remélik, hogy a pápa elősegíti a már megérett kérdés megoldását és megengedi, hogy a Kárpátok által elválasztott osztrák és magyar gör. kath. ruthén egyházmegyék bevezethetik az elavult Julián-naptár helyett a Gergely-naptárt, melyet Nyugaton már régen elfogadtak.

* **Mozgófénykép a Korona-kávéházban.** Ma szombat, vasárnap és hétfőn, a legújabb szenzációs műsor kerül bemutatásra a következő sorrendben: 1. Letört büszkeség. 2. A sas körmei között. 3. Finom halfogás. 4. Furfangos safförök. 5. Táncoltató pár. 6. Spanyol király Budapesten. 7. Ezredes ur kanári madara. — Kezdeté 9 órakor. Belépti díj nincs. Számos látogatót kér tisztelettel: *Klein Lajos* kávé.

A „PANNONIA” éttermekben
VASÁRNAP, NOVEMBER 29-ÉN

-- délelőtt 10-től 1 óráig --

KATONAZENE.

Este pedig **BURA KÁROLY**
zenekara hangversenyez.

* **A »Fekete Sas« fényírdája.** Alkalmunk volt meggyőződést szerezni arról, hogy a »Fekete Sas«-palota, pazar berendezésű, művészeti fényírdája egyik legérdekesebb része az impozáns épületnek. Kár, hogy a mi közönségünk még nem elég fogékony a valóban művészi fényképek iránt, mert e téren a Daykovits speciálista hatalmas előrehaladást ígér. A híres németországi mesterek nyomán jár ő s meglepően szépek a fővárosból hozott villanyfelvételei. Már is óriási az érdeklődés a közönség rendelkezésére bocsátott műtermében s hiszszük, hogy művészi tehetsége folytán csakhamar meleg rokonszenvre fog találni városunkban is.

* **Uj vendéglő.** A volt »Kecskeméti-féle« vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl János* vendéglős vette meg. Nagy helyiségek, kitűnő borok frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* **Wéber Testvérek** Kabát, Alj és Blouz különlegességei nagy választékban megérkeztek. Telefon 684.

* **Borsalino őszi kalap újdonságai** *Reichard* áruházába megérkeztek.

Nagyszabású lopás egy nagykereskedőnél.

A beéli csendőrségnek egy nagyszabású lopást sikerült tegnap lelepleznie. A tolvajok oly ügyesen és vakmerően követték el tettüket, hogy csak a legügyesebb csendőri nyomozatnak sikerült azt felderíteni és a tetteseket a ható-

VÉGELADÁST nem hirdetek,

bár kézimunka újdonságaim **Karácsonyi ajándéknak legoliosbban** nálam szerezhetők be. — Hozzávalókban s pamutokban nagy választék. — **Szmyrna nyírás s montirozások.** gyorsan. — A legsolidabb s ezért a legoliosbb áruk. —

Telefon 783.

Tátray Gusztáv, Rákóczi-ut, Orsolya-templom mellet.

ság kezeibe szolgáltatni. A lopást már hónapok óta üzik és hogy most a csendőrség kézrekerítette a tolvajokat, az annak tulajdonítható, hogy a tettesek annyira mentek vakmerőségeikben, hogy fényes nappal szekérszámra lopták a holmikat.

Az esetről tudósításunk a következő:

Borossébes községben *Bernstein* Mórnak van kereskedése. Ez az üzlet annyira keresett, hogy forgalma bármelyik városbeli kereskedésnek beillene, mert az egész környék munkásai onnan szerzik be szükségleteiket. A kereskedésben igen nagy mennyiségű ruha is van felhalmozva.

A kereskedés mellett pedig hatalmas magtár van, melyben jelenleg zsákolva áll a gabona.

A kereskedésből az utóbbi két hónap óta állandóan tünezik el az áru. Nincs nap, hogy az üzletből két-három öltözet ruha nem veszne el. Ezenkívül a kisebb tárgyak, mint lókefe, lóvakaró, lapát stb. feltűnő mennyiségben vesztek el.

A kereskedő a legnagyobb figyelemmel kísért mindenkit, aki az üzletben megfordult, az alkalmazottakat sem véve ki, azonban semmi gyanusítást nem talált. Tegnap, mikor a magtárba ment a kereskedő, a zsákokat leomolva találta s azok megolvasása után meglehetősen nagy mennyiségű gabona ellopását konstataálta.

Az újabb lopásra most már felhagyott saját nyomozásával és az esetet bejelentette a beéli csendőrségnek. A csendőrség nyomában az egész járás területén megindította a nyomozást, még pedig eredménnyel. Az egyik csendőrrjárőr ugyanis a borossébesi országúton két parasztszekérrel találkozott. A szekerek tetésen megvoltak rakva buzászsákokkal.

A csendőrrjárőr megállította a szekereket, mire a kocsisok nagyon megijedtek és bevallották, hogy a két szekér gabonát *Bernstein* magtárából hozták. A kocsisokat azonnal letartóztatták. Kihallgatásukból megállapították, hogy a gabonát *Harnye Gyula* *Bernstein* kocsisa adta ki nekik még pedig tegnapelőtt este amikor már a kereskedő lefeküdt. Ugyancsak ez a két ember vallotta be azt is, hogy nemcsak most segédkeznek a lopásban, hanem az egész környék gazdálkodói tudnak róla, mert a lopott árukat azok vásárolták meg tőlük.

A vallomások alapján a tegnapi nap folyamán hatvan embert kísértek fel a csendőrök a község házára, ahol bevallották, hogy ők tényleg nagyon olcsón vásároltak ruha és gabonaműket a kocsisoktól részint pedig másoktól. A kocsisnak az egész járásban voltak megbízottai, akik közvetítették az áruk eladását.

A kocsis, akit letartóztattak beismerte, hogy már hónapok óta lopja a gazdáját. Rendesen este szokott a raktárba belopózkodni és úgy adogatta ki az árukat a kint várakozó társainak.

A tegnapi nyomozások során még 8000 korona értékű holmi hollétét állapította meg a csendőrség. A vizsgálat tovább folyik.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Hétfő: Csókkirály.
Kedd: Csókkirály.
Szerda: Csókkirály.
Csütörtök: Utolsó szerelem.
Péntek: Szerencse fia.
Szombat: Tatárjárás.
Vasárnap: d. u. Böregér, este: Szerencse malac.

Utolsó szerelem.

A színház egészen megtelt egy klasszikus, verses vigjáték előadására — annak a jele, hogy a jó ízlésnek is vannak még hívei. *Dócsi* Lajos vigjátéka a klasszikus iskola tanításain épült fel s romantikus hangulatával verses formájával, nemes páthoszával egyenes ellentétje azoknak

a bohózatoknak, a melyek napjainkban telt házat csinálnak Páristól a Páris-patakig. S hogy ezek mellett az Utolsó szerelem is telt házban sikert arat, az megint aktuálissá teszi a kérdést: a közönség rontotta-e el az írókat, vagy az írók a közönséget?

A tegnapi előadáson látszott, hogy verses vigjátékok ritkán játszanak. A szereplők általában küzdöttek a verses formával s nehezen találták el a jambusos soroknak vigjátékhoz illő könnyed kiejtését. Más a jambus Bánk-bánban s ismét más az Utolsó szerelemben. Egy kis akadozás, várakozás a sugóra szintén előfordult. Ettől eltekintve azonban a szereplők megállították helyeiket. *Tóth Elek* (Laczi) és *E. Kovács Mariska* (Catherina) játszották a főszerepeket, azzal az igaz művészettel és tudással, a melyet tőlük megszoktunk. *Hevessy Mariska* ha (Mária) valamivel több élénkséget visz mozdulataiba és kiejtésébe, hasonlíthatlanul jobb lett volna. Összetett kezekkel, monoton beszéddel nehéz szerelmet színre vinni. *Beregi* sok ambícióval és ennek megfelelő sikerrel játszott különben is rokonszenves szerepét. Sikere volt *Dési* nek (a király) és *Angyal* Ilkának (a királyné) is; a kisebb szerepekben *Gózon*, *Sik Rezső*, *Sárvári Nusi* tetszetek.

A darab színrehozataláért külön dicséret illeti a színház vezetőségét. A közönséget nevelni kell a művészi alkotások élvezésére — s lehet is, csak akarni kell. —r.

TÁVIRATOK.

A magyar miniszterek Bécsben.

Budapest, november 28. Tegnap az összes magyar miniszterek Bécsbe utaztak *Kossuth Ferenc* kivételével, hogy részt vegyenek *6* Felségének császári ünnepségein. A miniszterek a jelenlegi politikai viszonyokról jelentést fognak tenni a királynak.

Thék Endre kitüntetése.

Budapest, november 28. Minap közöltük, hogy *Thék Endre* butorgyárost a király udvari tanácsossá nevezte ki. Az erre vonatkozó királyi kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg.

Perzsia.

Teherán, november 27. (Saját tud. táv.) A legutóbb a Talis-kerület (a Kaspi-tengertől nyugatra) lakossága ellen küldött csapatokat visszaverték és súlyos veszteségeket okoztak nekik. A visszavert csapatok visszavonulásukkor Rest és Teherán között raboltak és fosztogattak. A jelentékeny *Shavenpi-törzs* ja talisi lakosság pártjára állott és közölte *Sttar* kánnal, hogy erősítéseket fog neki küldeni.

London, november 27. (Saját tud. távirata) Mint a Reuter-ügynökségnek Teheránból jelentik, a sah proklamációt, dacára, hogy visszavonták, megtáviratozták a vidékre, kétségkívül azért, hogy ezzel bátorítsák a reakciós agitációt. A legutóbbi hivatalos nyilatkozatokat a külügyminiszter személyesen közölte az angol és az orosz követségekkel. Egyúttal köztudomásra hozták, hogy a sah mint eddig, úgy most is szándékozik egybehívni a medelikeket a perzsa viszonyokat megfelelő módon és az izlám törvényeivel egybehangzóan. Mint már jelentették, a két követség együttműködése reakciós körökben nagy nyugtalanságot és zavart kelt. Azt a tényt, hogy a vasárnapi tiltakozó jegyzéket az

angol és orosz követség közösen irták alá, tehát nem azonos szövegű két jegyzék nyújtott át, ezen körökben a két követség közötti szolidaritás meggyőző és kellemetlen bizonyítékának tekintik és a reakciósok szívesen látnák e szolidaritást megingatva.

EGYESÜLETEK.

Meghívás. A »Biharmegyei Pénzügyi Tisztviselők Szövetsége« előkészítő bizottságának összes tagjait felkérjük, hogy a t. hó 30 án, hétfőn délután 6 órakor a Biharmegyei Takarékpénztár helyiségében tartandó értekezleten okvetlenül és teljes számban megjelenni sziveskedjenek. *Markovits* Sándor. biz. elnök, *Kelen* Béla biz. jegyző.

Igazságszolgáltatás.

Elítélt szerkesztő.

Boku Szevér az aradi Tribuna felelős szerkesztője tegnap ült az esküdtszék előtt azzal vádolva, hogy lapjában két oly közleményt tett közzé, melynek tartalma a Magyarország területén lakó oláh nemzetiséget a magyar nemzet elleni gyűlöletre izgatta és egy ízben a magyar bíróságok által izgatás vétsége miatt elítélt oláhokat a Tribuna című lapban nyilvánosan feldicsérte. A bűnper két éven keresztül húzódott. *Boku Szevér* több ízben romániába szökött s ezért a tárgyalásokat 3-szor elhalasztották. A Tribuna féktelen magyar ellenes izgatásai miatt az ügyészség több sajtópert indított. Az esküdtszék elnöke *Korn Lajos* volt. A vádat *dr. Váry Albert* kir. alügyész látta el. *Védő* *Lázár Aurél* dr. volt. A tárgyalást a nagyváradi románság végighallgatta.

A tárgyalás egy napot vett igénybe. Az esküdtszék elnöke *Korn Lajos* az esküdteket kitanította a bonyolult bűnperben s rövid tanácskozás után meghozták marasztaló verdiktjüket, mely szerint *Boku Szevért* bűnösnek mondták ki nyomtatvány utján elkövetett izgatás vétségében s ezért a bíróság 2 hónapi államfogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen vádlott és védője semmi ségi panaszt nem jelentettek be.

PEAFF-NÁL
AMERIKAI
KEMÉNY KALAP
7 KORONA.

Szerencsés

összetétele

és a felhasznált borok gondos megválogatása eredményezi általánosan elismert kitűnő minőségét.

Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

Eladó hizott sertések.

A nagyváradai latin szertartású káptalani uradalom ősi-hizalójában öreg és fiatal hizott sertések kaphatók november hó 24-én és ettől számítva két hetenként. Sertések ára az átvételkor a helyszínen: össi majorban fizetendő.

Előjegyzések az uradalom központi irodájában Sal Ferenc-utca 4. sz. eszköz-lendők.

Papp Imre,
uradalmi főtiszt.

Utánnomlás nem díjaztatik.

Téli fürdő cura

a Félix-gyógyfürdőben!

Európa leggazdagabb természetes forró és meleg kénes hőforrások, hőfok, — 49°C — 17 millió liter víz, napi mennyiség Csúz, (Reuma) köszvény és borbajok stb. ellen. Fürdő és ivó gyógyvíz Szobák-ból a fürdőkben vezető zárt folyosók állandóan fűtve vannak, bármily időben meghülés veszélye nélkül lehet a cu át eredményel használni. :: :: :: :: ::

Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, szoba, f. tés, világítás és fürdés naponként 7 korona.

Vasut állomás, posta, távirtda, interurban telefon és gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust ingyen küld az Igazgatóság.

Ad. 9215 — 1908.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes adófizető polgárai kiköni adóelőírása a 24 koronát nem haladja az 1883.

évi XLIV. t.-cz. 55. §-a értelmében ezennel felszólítottak, hogy kincstári adótartozásukat, valamint az ez után esedékes községi adó, utadó s vízhasználati díjaikat, késedelmi kamat s egyéb költségeket, melyek már 1908. év november hó 15-én befizetendők lettek volna, különbeni megzálogolás terhe mellett 8 nap alatt okvetlenül befizessék.

Nagyvárad, 1908. év november hó 26.

Városl adóhivatal.

Magyar királyi államvasutak.

311042—T. IV.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága a soron kívüli szállítás iránt, az üzletszabályzat 55. §. (3.) illetve 55. §. (2.) pontjának alkalmazására és a rakodási idő leszállítására vonatkozólag 1908. évi augusztus hóban 210,663—908. sz. alatt közzétett hirdetményét kereskedelemügyi m. kir. Minister ur Ó Nagyméltóságának f. f. évi 97908—908. sz. rendeletével adott felhatalmazása alapján f. évi november hó 29-ik napjától kezdve hatályon kívül helyezte és ugyancsak 1908. évi november hó 29-től kezdődő érvényességgel a szövegben némileg megváltoztatott következő hirdetményt becsajjtotta ki:

Magyar királyi államvasutak.

311042—908.

Hirdetmény.

A nagyméltósági kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. évi 61864., illetve 97908—III—3. sz. engedélye alapján

f. évi november hó 29 től kezdve visszavonásig

1. az üzletszabályzat 56. §. (4) pontja, illetőleg a vasuti áru fuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 5. cikk (3.) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján a Fiuméba, valamint általában az osztrák-magyar monarchia két államának szerződéses vámterületén kívülre rendelt gabona-szállítmányok és örlemények soron kívül fognak továbbítottatni;

2. a magyar bel (Fiumét kivéve) és az osztrák, valamint a bosnyák-hercegovinai vasutakkal való forgalomban a kocsirakomány teherárakra (az élő állatokat, a friss húst, a friss gyümölcsöt, a friss főzeléket és a tojás küldeményeket kivéve) nézve a felvétel és szállítási határidő iránt az üzletszabályzat 55. §. (3.) pontja vétetik alkalmazásba;

3. az üzletszabályzat- és díjszabásokban meghatározott be, illetve kirakási idő az üzletszab. 69. §. (7) pontja alapján 9 nappali órára szállítatik le.

További mihez tartásul tudatjuk egyben, hogy gabona, örlemények, élő állatok, friss hús, friss gyümölcs, friss főzelék és tojási küldemények kivételével az osztrák-magyar monarchia két államának szerződéses vámterületén kívülre rendelt egyéb oly kocsirakomány teher-szállítmányok, melyeknek elfuvarozása azonnal nem eszközölhető, a nemzetközi egyezmény 5. cikk (2) pontja alapján a magyar korona területén érvényes üzletszabályzat 55. §. (2.) pontjában foglaltaknak megfelelőleg csakis a lehető elszállítási valóság ideiglenes megőrzésre fogadtatnak el.

Budapest, 1908. November hó.

Az igazgatóság.

Jegyzet: A megállapított 9 nappali óra a közhírré tett raktári szolgálattól órák kezdetétől tennék annak megszakitás nélküli befejeztéig terjedő időtartam alapul vétele mellett számítatik.

PFAFF CZÉG VADÁSZ KÜLÖNLEGESSÉGEI MEGÉRKEZTEK

Kiadó.

Egy csinosan berendezett udvari szoba kiadó Fő-utca 7. II-ik emeleten.

Közgazdasági Korona Takarékos és Hitelszövetkezet.

Belépési felhívás

a Közgazdasági Korona Takarékos és Hitelszövetkezet

II. évtársulatába.

A második évtársulat 1909. január hó 1-én kezdődik és tagjait három éven át üzletrészenként 1 korona befizetésére kötelezi.

Három hónapon át történt befizetés után amennyiben a részletek pontosan be lettek tartva az összeg $\frac{4}{5}$ részét a belevők kölcsön vehetik.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj befizetés mellett a Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleki-u. 10.) üzlethelyi-égében s a körözött aláírási iven történik.

A heti egy koronás üzletrészeket minden helybeli szövetkezeti tag lakására küldött, óvadékkal bíró pénzbeszedő szolgálja szedi be.

A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseiket a postatakarékpénztár útján portómentesen teljesíthetik.

Közgazdasági Korona Takarékos és Hitelszövetkezet.

MOSKOVITS FARKAS és Társa

cipő és csizmagyár. Császári és királyi közös hadsereg szerződéses szállítók.

■ ■ ■

Nagyvárad.

■ ■ ■

Fióközletek:

Nagyvárad, Rákóczi ut Bazár épület.
Kizárólag finom különlegességek.

Nagyvárad, Kossuth-utca Gyár épület.
Finom és közönséges lábbeliek.

Budapest, Rákóczy-ut 64. Budapest,
Andrássy ut 17. Pécs, Király-utca 7
Petrozsény, Főtér. Sarajevo Rudolf u. 10.

Eredeti Gyári szabott árak!!!

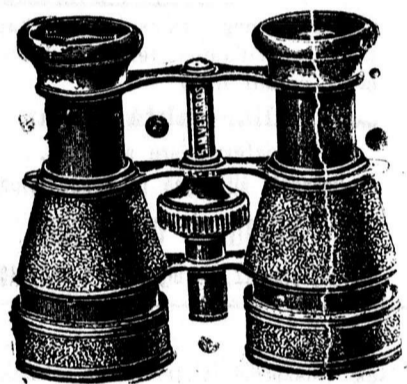
Gőzmosóda vegytisztítógyár
 = Nagyvárad, Gilányi-utca. =

Mos, vasal s vegyileg tisztít

Mindennemű fehérneműk mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegyi tisztítónkban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakoszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját kocsijainkkal eszközöljük.

Vidéki és városi telefon szám 398

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látcsövek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

látészernél Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközöltetnek!
 !! Saját műhely!

Az adventi szent idővel kezdődik

Dr. Prohászka Ottokár

székesfehérvári püspök úrnak legutóbb megjelent nagyszabású műve:

Elmélkedések az evangéliumról.

E kiváló mű finom bibliapapírra van nyomva s kis 8 adrét alakban 736 oldalra terjed.

Ára vászonkötésben 8 kor., bőrkötésben 10 kor. Kapható Buzárovits Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Esztergomban.

Ugyanott kapható az illusztris szerzőnek eddig megjelent többi nagybecsű műve is, ugyanitt:

Isten és a Világ. Különös tekintettel a természettudományokra. Második kiadás. Nagy 8-adrét, 250 oldal. Ára füzve 2 kor. 40 fill., kötve 3 kor. 40 fill.

A keresztény bűnbánat és bűnbocsánat. A budapesti m. kir. tudományegyetem hittani kara által a Horváth-féle jutalommal kitüntetett pályamunka. Második kiadás. Nagy 8-adrét, 325 oldal. Ára füzve 4 kor., kötve 5 kor.

Föld és Ég. Kutatások a geologia és theologia érintkező pontjai körül. Harmadik kiadás. Nagy 8-adrét, 462 oldal. Ára füzve 6 kor., kötve 7 kor. 50 fillér.

Domínus Jesus. Nyolc konferencia, melyet a budapesti egyetemi templomban tartott dr. Prohászka Ottokár. Második kiadás. 8-adrét, 112 oldal. Ára füzve 1 kor. 20 fill., kötve 1 korona 80 fillér.

A diadalmas világnézet. Második kiadás. Nagy 8-adrét, XII. és 292. oldal. Ára füzve 4 kor., kötve 5 kor. 20 fill.

Egyben ajánlom a fűző urak becses figyelmébe dűsan berendezett és nagy választéku **szent kép, rózsafűzér és ima-árhány raktáramat a legjutányosabb árak mellett.**

Mutatvány küldeményeket választás végett, valamint minta-képeket kívánatra szívesen küld

Buzárovits Gusztáv,

könyvkiadóhivatala, könyv- és műkereskedése Esztergomban.

Pénz.

Olesó

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérletét** a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár, bankbizományi és hitelforgalmi iroda Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern sty szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkívül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. Olesó árak
 Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

A Fekete Sas nagyszálloda éttermei megnyitása.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséggel tudatni, hogy a Fekete Sas nagyszálloda éttermeit 1908. évi nov. hó 21-én a helybeli cs. és kir. 37-ik gyalogezred zenekarának hangversenyével megnyitom. Egyben tudatom, hogy magyar és francia konyhát vezetek és csakis a legkiválóbb bel- és külföldi borok valamint összes helyiségeimben kizárólagosan Dréher-féle dupla márciusi sör jön kimerésbe. Azon készséges kijelentésem kapcsán, miszerint minden tehetségemet és erőmet összpontosítandom arra, hogy a mélyen tisztelt közönség legmesszebb menő igényeit is kielégítsem, legyen szabad a mélyen tisztelt közönség szíves támogatását kikérnem. :::

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1908. nov. 19.

BENRÁD ALBERT,

a »Fekete Sas« nagyszálloda
éttermeinek bérlője.

1600 koronát

jövedelmező ház, termő, lugasszöl-
lővel beörökített kerttel, szabad-
kézből ELADÓ. Értekezhetni Hu-
szár-utca 7. szám alatt. :: ::

Kovács József

katonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

Tötös Mihály

Épület és diszmű bádogos mester
:: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget hogy épület és diszmű bádogos munkáim mellett elfogadok teljes fürdő berendezéseket, szőkökútakat és vízvezetékeket saját rezervával, ugyancsak házaknak egész éven át jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költség-
vetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386.
Ugyan ott két tanuló felvétetik.

Tűzifát

legolcsóbb napi áron házakhoz
:: szállítanak ::

Weiszberger és Társa

tűzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház.

Fatelepe: Várad-Velence. — Telefon: 688.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa darabja 4.50 kor.
100 gyertyásé 7 kor. 50 fill.

10 drb. egyidejű vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa darabja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fény-
képes z-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat
megtékintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb áron mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Kész gyászruhák
:: raktáron. ::

Női kosztümök és
:: blousok. ::

Wéber Testvérek

■ kész női és gyermek ruha áruháza Nagyváradon. ■

==== Rákóczi-ut Bémer-tér sarkán. =====

Nagyvárad és Bihar megye legnagyobb kész női
és gyermekruha áruháza Wéber Testvérek.

NAGY VÁLASZTÉK!

Kész leányka ruhák és kabátkák, kész
női pongyolák, aljak és fehérneműek olcsó
bevásárlási forrás. =====

TELEFON 684.

Wéber Testvérek

Bémer-tér.

Megrendelések 2 nap
- alatt készülnek. -

Mérték utáni megren-
delések elfogadtnak.

Szőlő-oltványokat

szállít,
fajtisza
ságyáért
jótállva
legdusabb
választék-
ban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: **Caspári Frigyes,**
Medgyes 39. sz. (Nagyküküllő-megye)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkező, elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendeléseinek megtétele előtt az ismerős személyiségektől is szívesen mint irásbelileg bizonyosságot szerezhethet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Az őszi ujdonságok már megérkeztek!!

Férfi kalapok, ingek, nyakkendők, és zsebkendők különlegességek, női berliner, gyapju és selyem kendők, és eszarpok. — Schroll féle sítónok és vásznak paplanok mesés olcsó árakban! Szabó kellékek, béles árak!

Kézimunkák és minden hozzávalók
!! FELTÜNŐ OLCSÓ ÁRAK !!

KLEPFER ALBERT

— FÉRFI ÉS NŐI DIVATÁRU SZÁZABAN. —
Nagyvárad, Teleky-utca 28 szám.

:: TELEFON 703. ::

BELÉPÉSI FELHÍVÁS.

A „Biharmegyei Korona Takaré- és Hitelszövetkezet“

1909. ÉVI JANUÁR HÓ 1-ÉN ÚJ ÉVTÁRSULATOT
KEZD, MELY 1911. DECEMBER VÉGÉIG TART.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez, vagyis legalább 1 koronának heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg három év leteltével, kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek készpénzben fizettetik vissza. Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen). A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is. Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel működik; tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek.

A szövetkezet helyisége a „Biharmegyei Takarékpénztár“ I. emeleti üzlethelyiségében van, Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten lévő váltóüzletben már a mai naptól kezdve elfogadhatnak, melyek mielőbbi eszközzésére felkérjük a szövetkezet tagjait, valamint az újonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1908. november hó.

534 1-16

A „BIHARMEGYEI KORONA TAKARÉK- ÉS HITELSZÖVETKEZET“ IGAZGATÓSÁGA:

Dr. Wallner Ödön Fleischhacker Gyula Pekanovits Imre
Schwartz Ferenc Weinberger Jakab

Megérkeztek az összes őszi és téli ujdonságok

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházába,

minden cikkben, őszi és téli modell-felöltők, angol és skót kosztüm-szövetek, blouse-selymek, szőrme-collior blouseok és szoknyák igen nagy választékban és rendkívül jutányos árban árusítatnak.

== A lelegegánsabb és legjobb kivitelű ==

angol kosztümök, francia ruhák, őszi és téli

peluche és szőrme felöltők, ez évben ismét megnagyobbított saját mütermeimben szintén rendkívül jutányos árban vállaltatnak el. Müvezető főszabász: BÖHM. J. ur, az ARVAY JÁNOS és TSA budapesti cs. és kir. udvari szállító cég volt főszabásza.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**

Kizárólag saját készítményű férfi- és női ruhák készen és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye Most nyitott meg az Európa remek herthelyisége. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely Telefon. Naponta pompás elgányzene. A vendéglős saját te. mész, kiváló borával, finom Dréher sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép keretet készítenek olcsón és gyorsan
= SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében =
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek, nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt mosás és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,** NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárhol elvitetnek és pontosan hazaszállítatnak. Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemű raktára NAGYVÁRAD, Kossuth-u. 12.
Intézetli ágyhuzatok, paplan, madrácz, szalmazsák mértékre és készen kapható az ágynemű raktárban Kossuth-utca 12. sz. Fosztott toll állandoan raktáron.
PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turó, sajtok, szalámi és főtt prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél
Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

KORCSOLYA különlegességek
= kizárólag TARSOLY és RISZTÓ-nál =
kaphatók Rákóczi-ut 9. szám Ováry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőmet, hogy a nyári idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó
Szinház-utca Adorján ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők! Folytonos újdonságok!

!!! Javítások gyorsan eszközöltenek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
= czipész =

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabású férfi és női cipőket. Alapítva 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztyűk és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kitűnő italok és ételekről gondoskodva van. Mindennap zene.

SEBŐ IMRE

könyv és papir-
:: kereskedése ::
Nagyvárad, - Rákóczi-út.

GELBERG A.

uri divat szabó
Beöthy Ödön-utca 21. sz.
állandó raktár a divatosabb kelmékből.

KOVACS JÁNOS

elsőangli cukrászati speciálista
Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet
Adorján palota. Szinház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Hölgyek figyelmébe !! Vajda és Róna

Csinos blousok 98 kr.-tól kezdve — cégnél —
Kiváló szabású aljak 3-50 „
Izéléses pongyolák 2-98 „ Nagy-Várad,
Rendkívüli árszállítás dec. 31-ig. : Szent László-tér. :

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.
TELEFON 180. TELEFON 180.

Gazdálkodóknak gépolaj továbbá zsír, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb árengedmények.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszé-
lőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél
NAGYVÁRAD, Szent László-tér
(a Holdas-templom mellett.)
Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piac téren KEPES DEZSŐ

óra, ékszer és látszerüzletében a legolcsóbban lehet órát, ékszer és látszer javíttatni jótállás mellett. Ugyiszintén elismert legolcsóbb bevásárlási forrás mindenféle zseb-, fali- inga- álló és ébresztő órákból, optikai cikkekéből és chinaezüst tárgyakból.

Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső,** NAGYVÁRAD, Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádigos
Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.

Készíték bármilyen dolgot pontos és szakszerű kivitelben a legszolidabb árak mellett. Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.) Szaniszló-utcai oldalon.

Harmos János Naponta 3-szor

:: pékmester :: friss sütemény.
NAGY-VÁRAD,
:: Uri-utca. :: Sütések elfogadtatnak.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boeczonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem. Tisztelettel
VERES JÁNOS fodrász.